

Regeringskansliet
Miljödepartementet

Kopia naturmiljöenheten

Yttrande Naturvårdsverkets förslag till revideringar av miljöledningsförfordningen

Dnr M2020/01705

Sammanfattning

Skolverket ställer sig i stort positivt till Naturvårdsverkets förslag i skrivelsen Naturvårdsverkets förslag till revideringar av miljöledningsförfordningen, men ser också att flera av de föreslagna ändringarna kommer att medföra behov av utökade resurser.

I remissyttrandet har Skolverket valt att kommentera de delar i kap. 4 och 6 som berör Skolverkets inköp och upphandlingar, de delar som mer specifikt berör myndighetens arbete med styrning samt skrivelsens konsekvensutredning.

Skolverket tillstyrker förslaget att införa ett livscykelperspektiv och ställer sig också positivt till förslaget om ledningens ansvar i förbättringsarbetet, utökad miljöhänsyn i inköpsprocessen samt förslaget till återkoppling på myndigheternas rapportering.

Skolverket efterfrågar ett förtydligande av förslaget om begränsning av miljöpåverkan från tjänsteresor och vad kompensation för dess negativa miljöeffekter betyder. Skolverket efterfrågar även information om vad förslaget om klimatväxling ska bestå av, hur det ska kunna genomföras samt om klimatväxlingen är något som ska vara obligatoriskt för alla myndigheter.

Skolverket tillstyrker samtliga förslag om digitalisering och förenkling av rapportering samt förslag om förenkling av regelverket. Skolverket avstyrker förslag om föreskriftsrätt för Naturvårdsverket då det inte framgår hur detta kan minska detaljstyrningen och inte heller hur detta på ett effektivt sätt kan bidra till ytterligare utsläppsreduktioner.

Kapitel 4 Förslag om roller och ansvar (4.2–4.4)

Skolverket ser att flera av förändringsförslagen kommer att medföra behov av utökade resurser, bland annat kompetenshöjning för att möta de föreslagna kraven om livscykelperspektiv och arbeta med miljöfrågorna utifrån olika yrkesroller.

4.2.3 Fokus på direkt miljöpåverkan

Skolverkets indirekta miljöpåverkan som rör elevernas information och lärande om hållbar utveckling och Agenda 2030 redovisas i andra forum och därav ser

Skolverket inga hinder för att ta bort den redovisningen. Skolverket delar uppfattningen om att onödig administration ska undvikas.

4.2.4 Nya definitioner och begrepp

Skolverket tillstyrker förslaget om ett förtydligande av de aktiviteter i tjänsteutövningen som har direkt miljöpåverkan.

Då miljökrav i upphandling har till uppgift att minska miljöpåverkan ses förslaget som positivt. Rapporter som ”Miljöanpassad offentlig upphandling – *en fråga om att kunna, vilja och förstå*, Rapport 6326, 2010” och ”God affärer – en strategi för hållbar offentlig upphandling, SOU 2013:12” visar dock att många myndigheter känner sig osäkra på att ställa miljökrav och att de på något sätt skulle stå i strid mot LOU och konkurrenskraften. Rapporterna pekar på att kompetensutveckling är en betydelsefull del som måste stärkas för att säkerställa att miljökrav ställs och i tillräcklig omfattning.

Skolverket instämmer även i förslaget att varje myndighet får sätta egna nivåer/kriterier. I detta sammanhang kan stöd och vägledning av Naturvårdsverket behövas.

4.2.6 Förtydligande av förordningen i förhållande till ISO standarden ISO 14001

Skolverket tillstyrker förslaget. Kravet på livscykelperspektiv bedöms vara till stöd för myndigheternas arbete och tydliggör betydelsen av att miljöarbetet integreras i kärnverksamheten.

Skolverket anser att Naturvårdsverket i samarbete med Upphandlingsmyndigheten behöver ta fram ett stöd till upphandlande myndigheter på förslag till krav som kan ställas i upphandlingar av tjänster och produkter och som stöds av LOU.

4.3.1 Stärkt integrering av miljöarbetet och ständig förbättring

Skolverket tillstyrker förslaget då vi ser att det kan underlätta miljöledningsarbetet.

4.3.2 Ny fråga om resurshushållning och avfallshantering

Skolverket delar Naturvårdsverkets uppfattning att resurshushållning och avfallshantering behöver ingå i rapporteringen.

4.3.3 Miljöhänsyn i alla steg av inköpsprocessen

Skolverket tillstyrker förslaget om utökad miljöhänsyn i inköpsprocessen. Skolverket bedömer dock att en konsekvens kan bli att inköp kommer att ta längre tid än de genomsnittstider som Upphandlingsmyndigheten rekommenderar för ett inköp eller en upphandling.

4.3.4 Ökade krav på miljöanpassning och utsläppsminskning

Skolverket tillstyrker förslaget. Som nämns i 4.2.4 kan det finnas en osäkerhet kring att ställa miljökrav. Förslaget om bästa möjliga teknik bedöms därför underlätta den kravställan.

Skolverket efterfrågar ett förtydligande av den föreslagna frågan om begränsning av miljöpåverkan från tjänsteresor och vad en kompensation för dess negativa miljöeffekter kan bestå av.

Skolverket efterfrågar även information om vad förslaget om klimatväxling ska bestå av, hur det ska kunna genomföras samt om klimatväxlingen är något som ska vara obligatoriskt för alla myndigheter.

4.4.1 Återkoppling på myndigheternas rapportering

Skolverket ser positivt på förslaget till återkoppling. Att myndigheter förutom poängbedömningen ges möjlighet till återkoppling i en myndighetsdialog med ansvarigt departement underlättar inriktningen på miljöarbetet.

4.4.2 Tydlig inriktning i uppföljningen av miljöledningsarbetet

Skolverket tillstyrker förslaget att myndighetens indirekta miljöpåverkan inte redovisas i miljöledningsarbetet. Såväl uppföljningen av myndigheters miljöarbete i årsredovisningen som uppföljningen inom miljömålssystemet fokuserar på den indirekta miljöpåverkan d v s hur styrdokumentet stödjer miljöarbetet inom skolväsendet samt vilka stödåtgärder för att uppfylla styrdokumentens intentioner som genomförs inom ramen för Skolverkets skolutvecklande insatser.

4.4.4 Justerad uppföljning av miljöarbetets effekter

Skolverket tillstyrker förslaget i stort men ser ett behov av att kompensera för den förlorade informationen med att då rikta fokus på hur stränga miljökrav eller vilken sorts miljökrav som ställs. Ett utökat stöd från Naturvårdsverket som visar på olika möjligheter att ställa miljökrav inom avtalsperioden kommer att behövas.

Skolverket delar uppfattningen att möjligheten att ställa egna miljökrav vid avrop på statliga ramavtal är viktig. Här anser Skolverket att Naturvårdsverket behöver samarbeta med Upphandlingsmyndigheten.

Kapitel 6 Konsekvensbeskrivning (6.1–6.2)

I rapporten används begreppet effektivisering flitigt. En sökning av begreppet ”effektiv” ger 49 träffar. Av konsekvensutredningen framgår inte hur förslagen sammantaget effektiviserar de önskvärda utsläppsreduktionerna eller energianvändningen. Utgångspunkten för en effektiv resurshushållning är rimligen att fortsatta utsläppsreduktioner ska genomföras där den största utsläppsminskningen uppnås till lägst kostnad. Det framgår inte av konsekvensutredningen hur förslagen sammantaget bidrar till en effektiv resurshushållning.

6.1.1 Bemyndigande om föreskriftsrätt till naturvårdsverket

Skolverket delar inte uppfattningen och förstår inte resonemanget bakom hur en förenklad miljöledningsförordning till förmån för ökad föreskriftsrätt för en statlig myndighet kan komma att minska detaljstyrningen. Skolverket ser en ökad risk för detaljstyrning när myndigheter får föreskriftsrätt eftersom föreskrifter i grund och botten är ett sätt att operationalisera förordningar. Att nya administrativa styrmedel i staten är det mest effektiva sättet att åstadkomma minskad energi-användning och utsläppsreduktioner framgår inte av konsekvensutredningen. Hur ett ökat regelförfarande utan sanktionsrätt kan bli effektivt framgår inte och inte heller vad som händer om en myndighet bryter mot föreskrifterna.

Skolverket tillstyrker samtliga förslag om digitalisering och förenkling av rapportering samt förslag om förenkling av regelverket. Skolverket avstyrker förslag om föreskriftsrätt för Naturvårdsverket då det inte framgår hur detta kan

minska detaljstyrningen och inte heller hur detta på ett effektivt sätt kan bidra till utsläppsreduktioner som redan pågår.

6.2.3 Fokus på direkt miljöpåverkan

Skolverket delar uppfattningen att förslaget ger förutsättningar att förenkla och effektivisera miljöarbetet genom färre, tydligare och mer samordnade styrdokument. Det är vidare positivt att dubbelrapportering undviks.

Skolverket delar uppfattningen i det förslag som innebär att de myndigheter som bedömer att verksamheten ger upphov till indirekt miljöpåverkan, själva kan välja att inkludera den i sitt miljöledningssystem eller i det ordinarie ledningssystemet på det sätt som passar dem bäst. Skolverket anser att denna valmöjlighet kan förenkla och effektivisera myndigheternas arbete.

På Skolverkets vägnar

Joakim Feldt
Avdelningschef verksamhetsstöd

Maria Hermansson
Miljösamordnare